

מבקר המדינה

דוח על הביקורת בשלטון המקומי

שימוש במצלמות לאכיפת דיני התעבורה על ידי הרשויות המקומיות

תמוז התשפ"ו | יוני 2026

שימוש במצלמות לאכיפת דיני התעבורה על ידי הרשויות המקומיות

תקציר

רקע

בעשורים האחרונים גובר השימוש ברחבי העולם ובישראל באמצעים טכנולוגיים המיועדים לפיקוח ולמעקב חזותי מרחוק על המרחב הציבורי, ביניהם מצלמות המשמשות את הרשויות המקומיות לאכיפת חוקי החניה (אכיפת עבירות חניה) ולאכיפת החוק בנוגע לשימוש שלא כדין בנתיב תחבורה ציבורית (אכיפת עבירות נת"ץ). שימוש זה מייעל את האכיפה ברשויות המקומיות, אולם הוא טומן בחובו סיכון של פגיעה בזכות הפרטיות של עוברי הדרך. לפיכך, צילום במרחב הציבורי, ובכלל זה צילום לצורך תיעוד עבירות, מחייב את הרשויות המקומיות להשתמש במצלמות האכיפה באופן מידתי, הוגן ולצורך הגשמת התכלית של אכיפת עבירות אלה, תוך שמירה על הזכות לפרטיות של עוברי הדרך ועמידה בהוראות הדין בנושא.

הסמכות של הרשויות המקומיות להציב ולתפעל מצלמות אכיפה שיתעדו עבירות נת"ץ וכן למסור הודעות קנס בהתאם מעוגנת בסעיף 1א27 לפקודת התעבורה [נוסח חדש] (פקודת התעבורה) ובתקנות התעבורה (הפעלת מצלמות בידי רשות אוכפת לשם תיעוד שימוש שלא כדין בנתיב תחבורה ציבורית), התשע"ז-2016 (תקנות הפעלת מצלמות נת"ץ) שהותקנו מכוחה. פקודת התעבורה מעניקה לרשויות המקומיות סמכות לאכוף עבירות בנת"ץ באמצעות מצלמות. השימוש במצלמות לצורך תיעוד עבירות חניה ברשויות המקומיות הוסדר בחוזר מנכ"ל משרד הפנים 4/2018 "נוהל שימוש במצלמות וידאו לצורך אכיפת עבירות חניה ברשויות המקומיות" שפורסם במרץ 2018 (חוזר מנכ"ל 4/2018).

בדצמבר 2025, לאחר מועד סיום הביקורת, ניתן פסק דין על ידי בית המשפט לעניינים מינהליים בתל-אביב-יפו אשר אימץ את עמדת המדינה, ובו נקבע כי לא ניתן להשתמש במצלמות LPR לצורך אכיפת עבירות חניה מוסדרות שאינן עבירות איסור חניה, כגון חניה ב"כחול-לבן", ללא הסמכה מפורשת בדין, הסמכה שלא קיימת היום. עוד נקבע בפסק הדין כי לא ניתן להשתמש במצלמות LPR גם לצורך אכיפת עבירות איסורי חניה שעניינן הפרעה לציבור, כגון חניה ב"אדום-לבן", ללא הסמכה מפורשת בדין. עוד העיר בית המשפט, בלי לקבוע בכך מסמרות, כי הוא נוטה לקבל את עמדת המדינה ולפיה חוזר מנכ"ל 4/2018 אינו עוסק במצלמות LPR, ולכן לכאורה אין כיום הסמכה בדין לשימוש במצלמות אלה לצורך אכיפת עבירות איסורי חניה. בעקבות פסק הדין, הרשות להגנת הפרטיות פרסמה ב-26.4.2025 הבהרה ולפיה "חל איסור על שימוש במצלמות הכוללות טכנולוגיית זיהוי לוחיות רישוי... לצרכי אכיפת עבירות חניה על ידי רשויות מקומיות בהעדר הסמכה מפורשת לכך בחקיקה, לנוכח הפגיעה בפרטיות הכרוכה בשימוש במצלמות מסוג זה לצרכי אכיפה". יודגש כי כל הרשויות המקומיות שנבדקו - **הרצלייה, חדרה, רמת גן ובנימינה-גבעת עדה** מסרו כי המצלמות לאכיפת עבירות חניה שהן הציבו בתחום שיפוטן אינן מצלמות LPR.

כל הרשויות המקומיות שנבדקו הציבו ביוזמתן מצלמות לאכיפת עבירות חניה בתחום שיפוטן, והעיריות **הרצלייה** ו**רמת גן** הציבו מצלמות לאכיפת עבירות נת"ץ: עיריית **הרצלייה** החלה להפעיל מצלמות לאכיפת עבירות בנת"ץ (באורך כולל של כ-2.2 ק"מ) ועבירות חניה בשנת 2023, ונכון לשנת 2025 היא הפעילה 77 מצלמות ניחות בכ-45 אתרים בעיר, ומצלמות ניידות לאכיפת עבירות חניה המוצבות על שני רכבי הפיקוח העירוני; עיריית **חדרה** החלה להפעיל מצלמות לאכיפת עבירות חניה בשנת 2022 ונכון לשנת 2025 היא הפעילה 12 מצלמות בכ-11 אתרים בעיר, אולם לא אכפה עבירות בנת"ץ הקיים בעיר (באורך של כ-1 ק"מ); עיריית **רמת גן** החלה להפעיל מצלמות לאכיפת עבירות נת"ץ (באורך של כ-3.3 ק"מ) בשנת 2021 ונכון לשנת 2025 היא הפעילה 100 מצלמות ניחות בעיר, ומצלמות ניידות לאכיפת עבירות חניה המוצבות על שני כלי רכב; המועצה המקומית **בנימינה-גבעת עדה** החלה להפעיל ארבע מצלמות לאכיפת עבירות חניה בשנת 2023 אולם הפסיקה לאכוף באמצעותן במרץ 2024.

נתוני מפתח

<p>44- מיליון ש"ח</p> <p>הערך הכספי של הדוחות שהופקו בשנת 2024 על ידי הרשויות שנבדקו בגין עבירות חניה ועבירות נת"ץ: כ-28.2 מיליון ש"ח בעיריית הרצלייה; כ-14.3 מיליון ש"ח בעיריית רמת גן; כ-1.2 מיליון ש"ח בעיריית חדרה; וכ-119,000 ש"ח במועצה המקומית בנימינה-גבעת עדה</p>	<p>121,000- דוחות</p> <p>הופקו על ידי הרשויות שנבדקו בשנת 2024 בגין עבירות חניה ונת"ץ: 81,026 דוחות בעיריית הרצלייה; 36,192 דוחות בעיריית רמת גן; 3,651 דוחות בעיריית חדרה; ו-493 דוחות במועצה המקומית בנימינה-גבעת עדה</p>	<p>189 מצלמות</p> <p>הופעלו בשלוש רשויות שנבדקו בשנת 2025, לצורך אכיפת עבירות חניה ונת"ץ: 77 מצלמות בעיריית הרצלייה; 100 מצלמות בעיריית רמת גן; 12 מצלמות בעיריית חדרה. 4 מצלמות נוספות הופעלו במועצה המקומית בנימינה-גבעת עדה עד מרץ 2024</p>	<p>רק 6 מ-38</p> <p>6 רשויות מקומיות בישראל פרסמו באתר שלהן במרשתת שהן אכפו עבירות נת"ץ באמצעות מצלמות בתחומן, מתוך 38 רשויות שיש בתחומן נת"ץ</p>
<p>8 מצלמות</p> <p>הופעלו על ידי הרשויות שנבדקו אף שלא תיעדו עבירות או שתיעדו עבירות מעטות בשנים 2023 - 2025: ארבע מצלמות בבנימינה-גבעת עדה; שלוש מצלמות בהרצלייה; ומצלמה אחת בחדרה</p>	<p>257,000- כ</p> <p>מספר האירועים החשודים כעבירות שנמחקו על ידי הפקחים ברשויות המקומיות שנבדקו בלי לציין את סיבת המחיקה (לאחר שנבחנו ונמצא כי הם אינם כוללים את הנתונים הנדרשים להוכחת ביצוע עבירות): בעיריית חדרה 1,198 אירועים; ובעיריית רמת גן כ-256,000 אירועים</p>	<p>100% - 96%</p> <p>שיעור בדיקת האירועים החשודים כעבירות, מתוך כלל האירועים שנוצרו על ידי המצלמות בעיריות הרצלייה, חדרה ורמת גן בשנת 2025</p>	<p>31% - 15%</p> <p>שיעור העלייה במהירות הנסיעה של האוטובוסים בניו יורק בעקבות אכיפה בנת"ץ באמצעות מצלמות שתרמה לירידה ניכרת במספר כלי הרכב החוסמים את הנתבים</p>

פעולות הביקורת

משרד מבקר המדינה בדק בחודשים יוני עד אוקטובר 2025 (תקופת הביקורת) היבטים שונים בנוגע להפעלת מצלמות לאכיפת עבירות תעבורה על ידי רשויות מקומיות. הבדיקה נעשתה בארבע רשויות מקומיות: בשלוש עיריות - הרצלייה, חדרה ורמת גן; ובמועצה המקומית בנימינה-גבעת עדה (הרשויות שנבדקו). בדיקות השלמה נעשו במשרד התחבורה והבטיחות בדרכים (משרד התחבורה); במשרד הפנים; ובמרכז השלטון המקומי. בין היתר נבדקו הנושאים האלה: קיומה של מדיניות אכיפה באמצעות מצלמות ברשויות שנבדקו וכן פרסומה לציבור, יידוע הציבור ושקיפות מדיניות האכיפה, הצבה של מצלמות אכיפה ותפעולן, בדיקת האירועים המצולמים והפקת דוחות, והיבטים כלכליים באכיפת עבירות תעבורה באמצעות מצלמות.

תמונת המצב העולה מן הביקורת

אכיפת עבירות נת"ץ - הסמכות לפנות לרשויות מקומיות בבקשה להתחיל באכיפת עבירות נת"ץ הוקנתה לשרת התחבורה כבר בסוף שנת 2022, אולם נכון למועד סיום הביקורת פוטנציאל אכיפתי זה טרם מומש. משרד התחבורה לא קידם את תהליך הפנייה לרשויות המקומיות שאינן אוכפות עבירות נת"ץ בבקשה להתחיל באכיפה, וממילא הוא גם לא הגיע לשלב שבו נדרש לבחון את העברת סמכות האכיפה מרשויות שאינן אוכפות לידיו. היעדר אכיפה בנת"צים עלול להפחית מהתועלת הגלומה בנסיעה בתחבורה הציבורית - תועלת כלכלית, חברתית, בטיחותית וסביבתית למשק. כך למשל נמצא כי מבין הרשויות שנבדקו עיריית **חדרה** לא אכפה את השימוש שלא כדין בנתיב התחבורה הציבורית הקיים בעיר, ומשרד התחבורה לא מימש את סמכותו ולא פנה אליה בנושא.

מינוי אחראי על מצלמות האכיפה - על אף הוראות חוזר מנכ"ל 4/2018, הפעילה עיריית **חדרה** מצלמות אכיפה במשך יותר משנה באחריותו של מנהל אגף האכיפה והביטחון הנוכחי, לרבות ביצוע פעולות שצוינו בחוזר מנכ"ל, זאת בלי שהוא מונה כאחראי על מצלמות החניה. בעקבות הביקורת, בדצמבר 2025 מינתה המנהלת הכללית של עיריית **חדרה** את מנהל אגף האכיפה והביטחון הנוכחי של העירייה כאחראי על המצלמות לאכיפת חוקי החניה בתחום שיפוטה.

קביעת מדיניות אכיפה - על אף הנחיות חוזר מנכ"ל 4/2018, "נוהל אבטחת מידע לעובדים" של עיריית **חדרה** אינו מתייחס לסוגיות הקשורות לאבטחת המידע במערכת מצלמות האכיפה ולמורשי הגישה למערכת החשופים למידע המצולם, וכי העירייה לא קבעה נוהל בנוגע לתהליך הצבת המצלמות לאכיפת חוקי החניה בשטחה או בנוגע לשמירת הצילומים. כמו כן על אף הנחיות חוזר מנכ"ל 4/2018, למועצה המקומית **בנימינה-גבעת עדה** לא היה נוהל אבטחת מידע למערכת מצלמות האכיפה, אף שנוהל אבטחת מידע נועד להבטיח כי תפעול המצלמות, שמירת המידע המתועד בצילומים והפקת הצילומים ודוחות החניה ייעשו באופן המפחית ככל הניתן את סיכוני אבטחת המידע, בהתאם להוראות כל דין.

פרסום מדיניות האכיפה לציבור - על אף החשיבות בפרסום מידע לציבור לגבי מדיניות האכיפה באמצעות מצלמות, זאת כדי להבטיח התנהלות יעילה ואחידה של הפקחים ושל המערכות האוטומטיות, כדי ליידע את הציבור על התנהגות מקובלת וסבירה שאינה דורשת אכיפה, ואילו פעולות יובילו לפעולה אכיפתית מיידית, עיריית **הרצלייה ורמת גן** פרסמו לציבור באתר שלהן במרשתת מידע חלקי לגבי מדיניות האכיפה שלהן באמצעות מצלמות; ועיריית **חדרה** פרסמה באתר שלה במרשתת מסמך מדיניות לאכיפת החניה המתייחס, בין היתר, למדיניות אכיפת עבירות חניה באמצעות מצלמות. העיריית **חדרה ורמת גן**, לא פרסמו לציבור מידע לגבי היקף הקנסות שניתנו כתוצאה מהשימוש במצלמות האכיפה, והרשויות שנבדקו - **הרצלייה, חדרה ורמת גן** לא פרסמו נתונים לגבי התועלת של האכיפה באמצעות המצלמות ברשות, כגון הפחתת עומסי התנועה או השפעה על הסדר הציבורי כתוצאה מהשימוש בהן; זאת בשונה מתמונת המצב שעולה מהסקירה הבינלאומית לפיה הרשויות המקומיות בלונדון ובניו יורק פרסמו לציבור מידע שנתי לגבי היקף הקנסות והתועלות שנבעו מהשימוש במצלמות האכיפה שהציבו. פרסום המידע כאמור עשוי לתרום להעלאת אמון התושבים בפעולות הרשות המקומית, להוביל לצמצום טענות הציבור וליצור הרתעה אפקטיבית בקרב הנהגים שתתרום לגיבוש תרבות נהיגה אחראית יותר.

התנאים להצבת מצלמות אכיפה - על אף הנחיות חוזר מנכ"ל 4/2018, כי נדרש אישור אחראי להצבת כל מצלמה, בשנים 2021 - 2025 הציבה עיריית **חדרה** מצלמות לאכיפת עבירות חניה בארבעה אתרים בלי שאחראי מצלמות החניה אישר את הצבתן; המועצה המקומית **בנימינה-גבעת עדה** לא הכינה תיקי אתר הכוללים מידע מקיף לגבי כל אחד מאתרי מצלמות האכיפה בתחום שיפוטה; באחד מתיקי האתר של מצלמות

האכיפה שהכינה עיריית **רמת גן** היה חסר מידע לגבי תכלית מצלמות האכיפה, העבירות המתועדות באמצעותן, כיווני המצלמות ותיעוד השטח המצולם. האחראי למצלמות האכיפה בעיריית **הרצלייה** אישר את הצבתה של כל אחת מהמצלמות שהציבה העירייה בתחום שיפוטו.

אישורי האחראי להפעלת מצלמות אכיפה - על אף החובה שנקבעה בחוזר מנכ"ל 4/2018, האחראי על מצלמות האכיפה בעיריית **חדרה** לא אישר בכתב, אחת לשלוש שנים, את הצורך בהצבת המצלמות במיקום שבו הוצבו ואת התנאים להצבתן.

הפעלת מצלמות האכיפה בהתאם לתכליתן - עלה כי המועצה המקומית **בנימינה-גבעת עדה** המשיכה לתעד את המרחב הציבורי בכל שעות היממה באמצעות ארבע מצלמות האכיפה שהציבה אף על פי שהיא כבר לא הפעילה את המצלמות לצורך המטרה המקורית שהיא הגדירה עבורן בספטמבר 2023, והחל במרץ 2024 היא הפסיקה לאכוף עבירות חניה באמצעותן והסיטה את השימוש בהן לצורכי ביטחון; העיריית **הרצלייה** ו**חדרה** הפעילו כמה מצלמות אכיפה שבהן לא תועדו עבירות או שתועדו בהן עבירות מעטות בשנים 2023 - 2025. כך למשל, עיריית **הרצלייה** הפעילה שלוש מצלמות אכיפה שבהן לא תועדו עבירות או שתועדו בהן עבירות מעטות בשנים 2023-2025; עיריית **חדרה** הפעילה מצלמת אכיפה אחת שהדוחות השנתיים שניתנו בהסתמך על העבירות שתועדו בה היה קטן. צילום באמצעות מצלמות האכיפה בידיעה שהן אינן משרתות עוד את המטרה שלשמה הן הוצבו, מנוגד להוראות חוזר מנכ"ל 4/2018.

משך שמירת הצילומים - נמצא כי המועצה המקומית **בנימינה-גבעת עדה** שמרה את הצילומים ממצלמות האכיפה למשך 21 ימים, זאת בניגוד להוראות חוזר מנכ"ל 4/2018 המתיר את שמירת החומרים המצולמים למשך עשרה ימי עבודה לכל היותר.

פיקוח על מחיקת צילומים החשודים כעבירות - בעיריית **הרצלייה** ו**חדרה** הפקחים שבחנו אירוע חשוד וראו כי הוא אינו כולל את הנתונים הנדרשים להוכחת ביצוע עבירה נדרשים לציין במערכת את הסיבה למחיקת האירוע, והנימוק נשמר במערכת. נמצא כי בעיריית **חדרה**, ב-12% מהאירועים החשודים שנמחקו (1,198 אירועים) בשנת 2024, לא צוינה הסיבה למחיקה והנימוק למחיקה היה "אחר" (ביתר המקרים הפקחים ציינו את הסיבה למחיקת האירוע והנימוק נשמר במערכת); בעיריית **רמת גן** הפקחים מחקו כ-256,000 אירועים החשודים כעבירות ממאגר הצילומים בשנת 2024, אך אין בידי העירייה מסמכים המתעדים את הסיבות למחיקת האירועים האמורים. כמו כן, בעיריית **חדרה** ו**רמת גן** לא התבצעה בקרה על פעולות הפקחים למחיקת האירועים החשודים כעבירות. ציון סיבת המחיקה יאפשר מעקב אחר עליות המחיקה וכן יאפשר בקרה על מחיקת הצילומים על ידי הפקחים במרכז האכיפה. בחינת סיבות המחיקה של האירועים כאמור עשויה להוביל לשיפור ההגדרות שהוזנו למערכת, שלפיהן היא מזהה את האירועים, ולייעול עבודת הפקחים במרכז האכיפה.

שמירת הצילומים באופן שאינו מאפשר זיהוי עוברי דרך - בניגוד להוראות חוזר מנכ"ל 4/2018, המועצה המקומית **בנימינה-גבעת עדה** לא השתמשה בטכניקות הסוואה לצורך טשטוש עוברי הדרך בצילומים שתועדו באמצעות מצלמות האכיפה שהציבה, ונמצא כי בצילומים שהופקו באמצעות מצלמות האכיפה של המועצה ניתן לזהות עוברי דרך. כמו כן, בניגוד להוראות פקודת התעבורה, תקנות הפעלת מצלמות נת"ץ וחוזר מנכ"ל 4/2018, עיריית **רמת גן** שמרה צילומים שהופקו באמצעות מצלמות האכיפה שהיא מפעילה באיכות שאיפשרה לפקחים הצופים בהם לזהות עוברי דרך. כן נמצא כי בעיריית **הרצלייה** ו**חדרה**, הפקחים יכלו לבטל את הטשטוש בנוגע לצילומים שתועדו במצלמות לאכיפת עבירות חניה, באמצעות פעולה יזומה, בשלב שבו הם בחנו את הצילומים האמורים כדי לקבוע אם מתועד בהם ביצוע עבירה. העיריית **הרצלייה** ו**חדרה** מסרו כי בעקבות הביקורת, ספק מצלמות האכיפה שעימן התקשרו חסם את אפשרות הפקחים להסיר את הטשטוש בכל שלב.

קביעת אסטרטגיית יציאה - עלה כי עיריית **הרצלייה**, **חדרה** ו**רמת גן** לא קבעו מראש אסטרטגיית יציאה, בדומה לנעשה בעולם, שלפיה יוחלט אם להעביר מצלמה ממקומה או להפסיק את האכיפה באמצעותה במקום הנוכחי, לרבות במקרים של שיפור ברמת הציות והפחתת מספר העבירות באותו אתר.

בחינת המשך הצבת מצלמות ואפקטיביות פעילותן בהתבסס על נתוני הדוחות שהופקו ברשויות שנבדקו - בעיריית הרצלייה וחדרה פחת הממוצע החודשי של מספר הדוחות שהופקו במהלך השנים 2024 - 2025 באמצעות מצלמות - בארבע מצלמות בעיריית חדרה ובשבע מצלמות בעיריית הרצלייה; לעיריית רמת גן אין אפשרות להפיק נתונים של מספר הדוחות שהופקו בכל מצלמה, אולם שיעור הדוחות מתוך כלל האירועים שנבדקו במערכת המצלמות לאיתור עבירות חניה של העירייה פחת בשנים 2021 - 2025 - משיעור של 37% בשנת 2021 ל-13% בשנת 2025. ירידה במספר הדוחות עלולה להצביע על עלייה ברמת הציות בעקבות האכיפה באמצעות המצלמות ועל הפחתת האפקטיביות שלהן במקום מסוים. בחינה של אפקטיביות פעילותן של מצלמות האכיפה לצורך תיעוד עבירות והחלטה על המשך הצבת המצלמות במקומות בהם האפקטיביות שלהן פחתה, יאפשרו שימוש בהן תוך צמצום הפגיעה האפשרית בזכות לפרטיות.

הקצאת ההכנסות מדוחות על עבירות נת"ץ לתחבורה ציבורית - על אף הוראת פקודת התעבורה, כי על הרשות המקומית להקצות לפחות מחצית מההכנסות בניכוי ההוצאות לשם אכיפת עבירות נת"ץ (הכספים המיועדים) שהפיקה מקנסות בגין עבירות נת"ץ, לתפעול ולתחזוקה של התחבורה הציבורית, לתשתיות התחבורה הציבורית ולשבילי אופניים, להפחתת השימוש ברכב פרטי ולעידוד תחבורה שיתופית, בתחום שיפוטה, וכי עליה לנהל את הכספים המיועדים בחשבון בנק נפרד המיועד למטרה זו בלבד, עיריית רמת גן לא ניהלה את הכספים המיועדים - כ-11.5 מיליון ש"ח - בחשבון בנק נפרד המיועד למטרות אלו, אף שהקצתה אותם לאותן המטרות. רק ביוני 2025 פתחה עיריית רמת גן חשבון בנק ייעודי לכספים המיועדים, וכי נכון למועד סיום הביקורת טרם בוצעו בו הפקדות כספים. זאת, אף שהעירייה החלה לאכוף עבירות נת"ץ עוד בשנת 2021, וכבר בשנה זו צברה כספים מיועדים.

שיעור בדיקת האירועים החשודים כעבירות - משרד מבקר המדינה מציין לחיוב את העיריית הרצלייה, חדרה ורמת גן על השיעור הגבוה של בדיקת האירועים החשודים כעבירות, מתוך כלל האירועים שנוצרו על ידי המצלמות בשנת 2025 - כ-100% בעיריית הרצלייה ורמת גן ו-96% בעיריית חדרה.

עיקרי המלצות הביקורת

מומלץ כי משרד התחבורה יקדם פנייה לרשויות המקומיות שאינן אוכפות עבירות נת"ץ כדי להניע אותן לממש את סמכותן לאכוף את העבירה כאמור, בהתאם לסמכות הקבועה בפקודת התעבורה. עוד מומלץ כי משרד התחבורה יפעיל את סמכותו לפי פקודת התעבורה, במידת הצורך, ויאכוף עבירות נת"ץ בתחומן של רשויות מקומיות שאינן אוכפות עבירות כאמור כדי להפחית את עומס הנסיעה בנתיבים אלו וכדי להעלות את התועלת שעשויה לנבוע מהם. מומלץ כי עיריית **חדרה** תבחן מעת לעת את הצורך בביצוע אכיפה באמצעות מצלמות בנוגע לשימוש שלא כדין בנתיב התחבורה הציבורית בתחום שיפוטה, גם כשמדובר בנתיב קצר באופן יחסי.

מומלץ כי עיריית **חדרה** והמועצה המקומית **בנימינה-גבעת עדה** יגבשו נהלים פנימיים לגבי כלל ההיבטים הנוגעים להצבת מצלמות ולאכיפת עבירות החניה בתחום שיפוטן, לרבות הגדרת בעלי התפקידים המרכזיים וסמכויותיהם, קביעת תהליך מוסדר להצבת המצלמות וכן קביעת כללים לאבטחת המידע, לשמירת הצילומים ושימוש בהם.

מומלץ כי עיריית **הרצלייה ורמת גן** ישלימו את המידע באתרי המרשתת שלהן לגבי מדיניות האכיפה באמצעות המצלמות שהציבו: עיריית **הרצלייה** - את רשימת כל עבירות החניה שהיא מתעדת באמצעות מצלמות האכיפה ואת שיעורי הקנסות, מועדי האכיפה באמצעות המצלמות ומשך הזמן המותר לעצירה שבו לא תתבצע אכיפה; ועיריית **רמת גן** - את מטרות האכיפה, פירוט כל סוגי העבירות שהיא מתעדת באמצעות המצלמות, מועדי האכיפה של עבירות החניה ומשך הזמן המותר לעצירה שבו לא תתבצע אכיפה. פרסום מידע לציבור בנוגע למדיניות האכיפה באמצעות מצלמות מסייע להבטחת התנהלות עקבית ואחידה של מערכי הפיקוח והמערכות האוטומטיות. שקיפות זו תתרום לביסוס ודאות בקרב הציבור, בכך שהיא מתווה גבול ברור בין פעולה מותרת לבין התנהגות הגוררת אכיפה מיידית. עוד מומלץ כי הרשויות המקומיות שנבדקו - **הרצלייה, חדרה ורמת גן** יפרסמו לציבור נתונים לגבי התועלת של האכיפה באמצעות המצלמות, והעיריית **חדרה ורמת גן** יפרסמו מידע לגבי היקף הקנסות שניתנו בעקבות השימוש במצלמות האכיפה.

על עיריית **חדרה** להציב מצלמות רק לאחר שמנכ"ל העירייה, בכובעו כאחראי על הצבת המצלמות, או הממונה כאחראי למצלמות האכיפה מטעמו אישרו את הצבתה של כל מצלמת אכיפה שהיא מפעילה בתחום שיפוטה; אישור כאמור יינתן רק לאחר שהתקיימו כל התנאים שהוגדרו לשם כך בחוזר מנכ"ל 4/2018, ומטרתו העיקרית היא לצמצם ככל האפשר את הפגיעה האפשרית בפרטיות. מומלץ כי עיריית **רמת גן** תשלים את החומרים החסרים בתיקי אתרי מצלמות האכיפה שהציבה בתחום שיפוטה; כך יהיה בידה את כל המידע לגבי האתרים, לרבות תכלית מצלמות האכיפה בכל אתר, העבירות המתועדות באמצעותן, כיווני המצלמות והשטח המצולם. מומלץ כי המועצה המקומית **בנימינה-גבעת עדה**, אם תשוב בעתיד לאכוף עבירות חניה באמצעות מצלמות, תכין תיקי אתר למצלמות האכיפה שבתחום שיפוטה; כך יהיה בידה כל המידע לגבי האתרים, לרבות תכלית מצלמות האכיפה בכל אתר, העבירות המתועדות באמצעותן, כיווני המצלמות והשטח המצולם.

על עיריית **חדרה** לבחון מפעם לפעם ולכל המאוחר מדי שלוש שנים אם הנסיבות שהצדיקו מלכתחילה את הצבת המצלמות לאכיפת עבירות חניה עדיין תקפות, וכן עליה לאשר זאת בכתב בהתאם לחוזר מנכ"ל 4/2018. מומלץ לעיריית **הרצלייה**, נוכח מיעוט העבירות שתועדו בשלוש המצלמות שהציבה, כי אישור בכתב של האחראי בדבר נחיצות המצלמות יינתן, בין היתר, לאחר בחינה של מספר העבירות שתועדו בכל מצלמה. זאת כדי לוודא כי הנסיבות שהצדיקו את הצבת המצלמות לאכיפת חוקי החניה מלכתחילה עדיין תקפות.

משהחליטה שלא להמשיך לאכוף את חוקי החניה באמצעות המצלמות שהציבה לצורך זה, על המועצה המקומית **בנימינה-גבעת עדה** להפסיק לתעד באמצעות המצלמות את המרחב הציבורי ולהסיר את השילוט שהציבה לצורך יידוע הציבור לגבי האכיפה. על המועצה המקומית **בנימינה-גבעת עדה**, אם תשוב בעתיד לאכוף עבירות חניה באמצעות המצלמות שהציבה, להסדיר את המערכות הטכנולוגיות, כדי להבטיח שהצילומים יישמרו בהתאם לדרישות חוזר מנכ"ל 4/2018.

משהחליטה המועצה המקומית **בנימינה גבעת-עדה** להשתמש במצלמות שהציבה לצורך אכיפת עבירות חניה כמצלמות לצרכי ביטחון, מומלץ כי היא תפעל בהתאם להנחיית רשם מאגרי המידע 4/2012, בין היתר, בכל הנוגע להגדרת התכלית שהיא מבקשת להשיג באמצעות המצלמות.

מומלץ **לעיריית רמת גן** כי בעת בחינת אירוע החשוד כעבירה, שנמצא כי אין לתת דוח בגינו וכי יש למחוק אותו ממאגר הצילומים, היא תתעד את סיבות המחיקה במערכת. עוד מומלץ כי עיריית **חדרה** תבחן את המקרים שבהם היא מוחקת צילומים המתעדים אירועים החשודים כעבירות ללא נימוק מפורש ומסווגת את המחיקה בסיווג "אחר", וכי היא תעדכן את הסיבות למחיקה באופן שהנימוק יצוין במפורש.

נוכח היעדר תיעוד לפעולות הפיקוח והבקרה על האירועים החשודים כעבירות שהפקחים מוחקים ממאגר הצילומים לאחר שבחנו אותם, מומלץ כי עיריית **חדרה ורמת גן** ינצלו את מרווח הזמן העומד לרשותן בין החלטת הפקח במרכז האכיפה למחיקה ועד למחיקה של הצילומים ממאגר הצילומים, ויבחנו, לפחות באופן מדגמי, את האירועים החשודים כעבירות שנמחקו על ידי הפקחים.

לצורך צמצום החשש לפגיעה בפרטיות התושבים, על המועצה המקומית **בנימינה-גבעת עדה**, אם תשוב בעתיד לאכוף עבירות חניה באמצעות המצלמות שהציבה, לפעול בהתאם לחוזר מנכ"ל 4/2018 ולשמור את הצילומים שמקורם במצלמות האכיפה באופן שלא יאפשר זיהוי של עוברי הדרך, גם לא על ידי צילומי תקריב. על עיריית **רמת גן** להקפיד לפעול בהתאם לפקודת התעבורה וחוזר מנכ"ל 4/2018 ולשמור את הצילומים שהיא מפיקה באמצעות מצלמות האכיפה שהציבה באופן שלא יאפשר זיהוי של עוברי דרך, זאת גם בשלב בדיקת הצילומים על ידי הפקחים. מומלץ לעיריית **הרצלייה וחדרה** למנוע כל אפשרות לביטול הטשטוש האוטומטי של עוברי הדרך, בזמן בדיקת הצילומים לאכיפת עבירות חניה.

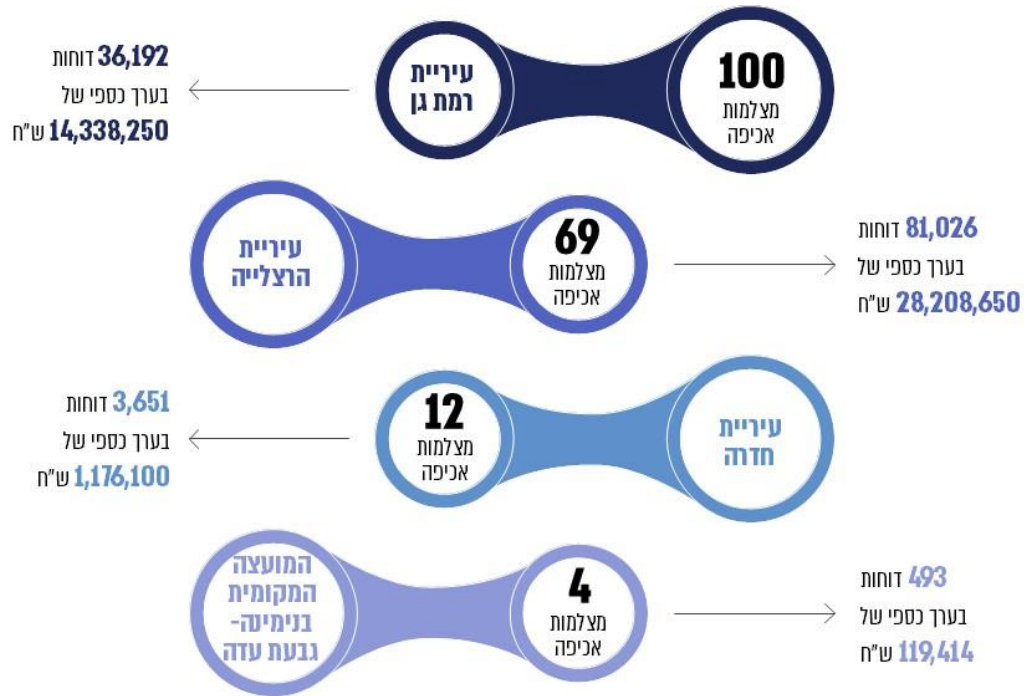
מומלץ כי במסגרת ניתוח הנתונים שמבצעת עיריית **חדרה** מפעם לפעם, היא תבחן באופן סדור את אפקטיביות המצלמות במיקומן הנוכחי. כמו כן, מומלץ כי עיריית **הרצלייה וחדרה** יתחשבו, במסגרת הבדיקות שהן מבצעות, בין היתר בשינוי השנתי במספר הדוחות בכל מצלמה; מומלץ לעיריית **רמת גן** לפעול לכך שניתן יהיה לייצא נתונים ממערכת המצלמות לכל מצלמה בנפרד, כך שניתן יהיה לנתח את האפקטיביות של כל מצלמה ולבחון את הצורך בשינוי מיקומה בהתאם. עוד מומלץ לעיריית **רמת גן** לבחון את הסיבות לירידה בשיעור הדוחות המופקים מתוך כלל האירועים שנבדקו בשנים 2021 - 2025.

מומלץ לעיריית **הרצלייה, חדרה ורמת גן** לגבש אסטרטגיית יציאה לפני הצבת המצלמה, הכוללת אמות מידה להפסקת האכיפה במצלמה במקום מסוים, בדומה לנעשה בעולם, שתשמש אותה אם בעקבות האכיפה תעלה רמת הציות במקום מסוים ויפחת מספר העבירות.

הנתונים לגבי אכיפת עבירות נת"ץ ועבירות חניה ברשויות שנבדקו, *2024

על פי נתוני הרשויות שנבדקו, בעיבוד משרד מבקר המדינה.
 * לגבי המועצה המקומית בנימינה-גבעת עדה, הנתונים מתייחסים לתקופה אוקטובר 2023 - מרץ 2024 - התקופה שבה השתמשה העירייה במצלמות לאכיפת עבירות חניה.

סיכום

בעשורים האחרונים גובר השימוש באמצעים טכנולוגיים ובהם מצלמות אכיפה לשימושים מגוונים ובכלל זה תיעוד עבירות תעבורה ואכיפתן. השימוש של הרשויות המקומיות במצלמות לאכיפת עבירות חניה ונת"ץ מייעל את האכיפה בתחום שיפוטן, אולם הוא עלול לפגוע בפרטיות של עוברי הדרך, ולכן מחייב בחינה זהירה ושימוש מידתי ומוגבל.

ממצאי הביקורת העלו כי משרד התחבורה לא קידם את תהליך הפנייה לרשויות המקומיות שאינן אוכפות עבירות נת"ץ בבקשה להתחיל באכיפה, וממילא לא הגיע לשלב שבו נדרש לבחון את העברת סמכות האכיפה מרשויות שאינן אוכפות לידיו; עיריית רמת גן והמועצה המקומית בנימינה-גבעת עדה שמרו צילומים באיכות שאיפשרה לפקחים הצופים בהם לזהות עוברי דרך; הנהלים הפנימיים שהכינו עיריית חדרה והמועצה המקומית בנימינה-גבעת עדה לא פירטו, בין היתר, את בעלי התפקידים העיקריים ואת תהליך הצבת המצלמות; המועצה המקומית בנימינה-גבעת עדה המשיכה לתעד את המרחב הציבורי בכל שעות היממה באמצעות המצלמות שהציבה אף שהיא כבר לא אכפה עבירות חניה באמצעותן.

משרד מבקר המדינה ממליץ למשרד התחבורה לבחון את ההפעלה של אכיפת עבירות נת"ץ ברשויות מקומיות שלא מעוניינות לבצע את האכיפה בעצמן על פי הסמכות שניתנה לו לכך בחוק. על הרשויות המקומיות שנבדקו - הרצלייה, חדרה, רמת גן ובנימינה-גבעת עדה - לפעול לתיקון הליקויים ולבחון את ההמלצות שעלו בדוח זה.

מומלץ כי הרשויות המקומיות שנבדקו יבחנו מפעם לפעם אם הנסיבות שהצדיקו את הצבת מצלמות האכיפה מלכתחילה עדיין תקפות, ואם ימצא כי המצלמות כבר אינן ממלאות את המטרה שהוגדרה להן, על הרשויות שנבדקו להפסיק את תיעוד המרחב הציבורי באמצעותן או לבחון את הצורך בשינוי מיקומן. על הרשויות המקומיות שנבדקו להשתמש במצלמות האכיפה באופן מידתי והוגן ולצורך השגת התכלית של אכיפת עבירות תעבורה; תוך שמירה על הזכות לפרטיות של עוברי הדרך; וכן תוך עמידה בהוראות החוקים, התקנות וההנחיות הרלוונטיים לנושא.